

Informationsunderlag

Datum: 2025-08-28

Diarienummer: 10-2025-0949

Handläggare: Lars Holmquist

Telefon: 0707 626459

E-post: lars.holmquist@goteborgenergi.se

Göteborg Energis synpunkter på förslag på Elmarknadsutredningens betänkande SOU 2025:47

Sammanfattning

Elmarknadsutredningen kan ses som regeringens försök att ta ett samlat grepp över frågeställningar som rör elmarknadens roll för att skapa förutsättningar för den kraftiga ökning av elanvändning som förutspås de närmaste decennierna. Förvisso krävs ett samlat grepp och helhetssyn för att ta sig an dessa komplexa frågor, men olyckligtvis har uppdraget, enligt vårt förmenande, blivit för omfattande i förhållande till den tid och de resurser som stått tillbuds. Resultatet har blivit ett omfattande betänkande men med förhållandevis få konkreta förslag. En stor del av dessa pekar dessutom mot nya utredningar. Som vi ser det hade de avgörande frågorna om marknadsdesignen behövts arbetas vidare med, med ett längre tidsperspektiv och med bättre helhetssyn över hela energisystemet.

De förslag och bedömningar som följer av denna avvägning, och som vi inte håller med om är först och främst följande:

1. Göteborg Energi avstyrker förslaget att avskaffa Nätnyttoersättningen. Istället föreslår vi att den görs mer systemriktig i enlighet med förslaget i Kraft- och fjärrvärme-strategin.
2. Göteborg Energi delar inte utredningens bedömning att en strategisk reserv är tillräcklig för att säkerställa resurstillräcklighet i systemet. Istället bedömer vi att en kapacitetsmekanism inom ramen för den reviderade elmarknadsförordningens stödsystem för fossilfri flexibilitet bör kunna skapa tillräckliga förutsättningar för resurstillräcklighet, utan de nackdelar som en marknadsomfattande kapacitetsmekanism skulle kunna medföra. Inom ramen för denna mekanism kan samtidigt ytterligare nödvändiga förmågor för elsystemet såsom stärkt beredskap, ö-drift och resurser för stödtjänster säkras på ett kostnadseffektivt sätt till en skälig risknivå för resursägare. Vi föreslår att en sådan utreds så snart som möjligt.

Betänkandet finns att ladda ner på <https://regeringen.se/rattsliga-dokument/statens-offentliga-utredningar/2025/04/sou-202547/>

Bilagor

1. Göteborg Energis remissvar

Ärendet

Göteborg Energi har fått möjlighet att lämna synpunkter på den statliga Elmarknadsutredningens betänkande. Vi konstaterar att en stor del av de förslag som läggs handlar om att på olika sätt förbättra den befintliga elmarknadens funktion. Det gäller frågor om hur likviditeten på elmarknaden ska förbättras, rollfördelningar mellan marknadsaktörer och om hur alla privatkunder kan ges bättre förutsättningar att agera på marknaden. I dessa frågor delar vi i stor utsträckning utredningens bedömningar, och tillstyrker i princip utan undantag de förslag som läggs.

Frågorna som rör ansvarsfördelning mellan systemoperatörer är på en övergripande nivå hanterade på vad vi anser ett tillfredsställande sätt. Många detaljer återstår dock. Vi anser det vara en mycket olycklig kombination att inte klargöra tydligt ansvaret vid kapacitetsbrist i lagförslag och samtidigt att uttala den begränsade tolkning av samhällsekonomisk motiverade åtgärder som utredningen gör, tillsammans med att kommunicera en obalanserad bild kring potentialen i distribuerad flexibilitet. Detta skapar fortsatt osäkerhet kring hur lösningarna för kapacitetsbrist ska hanteras. På sikt hotar detta svensk industris konkurrenskraft.

När det gäller frågorna om framtidens elmarknad hade vi önskat att utredningen hade haft ett mer långsiktigt perspektiv. Göteborg Energis övergripande bedömning är att utredningen i avvägningen mellan kortsiktig effektivitet och den långsiktiga, prioriterat den kortsiktiga, mer än vad vi tror är optimalt för att möjliggöra den kraftiga expansion av elsystemet som vi ser framför oss. Avvägningen tar sig uttryck i att förslag och bedömningar mer syftar till att förfinas dagens marknadsmodell, snarare än att föreslå mer genomgripande förändringar.

De förslag och bedömningar som följer av denna avvägning, och som vi inte håller med om är först och främst följande:

1. Göteborg Energi avstyrker förslaget att avskaffa Nätnyttöersättningen. Istället föreslår vi att den görs mer systemriktig i enlighet med förslaget i Kraft- och fjärrvärme-strategin.
2. Göteborg Energi delar inte utredningens bedömning att en strategisk reserv är tillräcklig för att säkerställa resurstillräcklighet i systemet. Istället bedömer vi att en kapacitetsmekanism inom ramen för den reviderade elmarknadsförordningens stödsystem för fossilfri flexibilitet bör kunna skapa tillräckliga förutsättningar för resurstillräcklighet, utan de nackdelar som en marknadsomfattande kapacitetsmekanism skulle kunna medföra. Inom ramen för denna mekanism kan samtidigt ytterligare nödvändiga förmågor för elsystemet såsom stärkt beredskap, ödrift och resurser för stödtjänster säkras på ett kostnadseffektivt sätt till en skäligen risknivå för resursägare. Vi föreslår att en sådan utreds så snart som möjligt.

Vi vill slutligen också påtala några aspekter som inte ingick i utredningens direktiv, men som ändå har stor betydelse för utvecklingen av framtidens elmarknad. Det handlar om saker som sektorkopplingar, kundernas roll, beredskapsperspektivet, samt om den fundamentala utmaning som den rådande marknadsmodellen står inför, när de rörliga kostnaderna för elproduktionen i hela systemet går mot noll.

Bakgrund

Elmarknadsutredningen kan ses som regeringens försök att ta ett samlat grepp över frågeställningar som rör elmarknadens roll för att skapa förutsättningar för den kraftiga ökningen av elanvändning som förutspås de närmaste decennierna. Kommer prissignalerna att ge rätt förutsättningar för investeringar? Hur kan likviditeten i spotmarknaden stärkas? Är exempel på viktiga frågeställningar som utredningen arbetat med.

Förvisso krävs ett samlat grepp och helhetssyn för att ta sig an dessa komplexa frågor, men olyckligtvis har uppdraget, enligt vårt förmenande, blivit för omfattande i förhållande till den tid och de resurser som stått tillbuds. Resultatet har blivit ett omfattande betänkande men med förhållandevis få konkreta förslag. En stor del av dessa pekar dessutom mot nya utredningar. Som vi ser det hade de avgörande frågorna om marknadsdesignen behövts arbetas vidare med, med ett längre tidsperspektiv och med bättre helhetssyn över hela energisystemet.

Nuläge

Betänkandet är på remiss till den 1/9 2025.

Kommunikationsplan

Ingen kommunikationsplan tas fram.

Göteborg som ovan

Per-Anders Gustafsson